

**PANEVĖŽIO RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO
TARNYBA**

AUDITO ATASKAITA

**PANEVĖŽIO RAJONO SAVIVALDYBĖS 2024 M.
METINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO, SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO IR
TURTO NAUDOJIMO VERTINIMAS**

2025 m. gegužės 15 d. Nr. (3.1.) PA-002
Panevėžys

Su audito ataskaita galima susipažinti
Panevėžio rajono savivaldybės interneto svetainėje adresu www.panrs.lt

SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

Panevėžio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba yra subjektas, prižiūrintis, ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas Panevėžio rajono savivaldybės turtas ir patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kaip vykdomas savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai.

Savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba atlieka išorės finansinį, atitikties ir veiklos auditus. Jos veikla grindžiama nepriklausomumo, teisėtumo, viešumo, objektyvumo ir profesionalumo principais. Atliekant auditus, teikiamos audito pastabos ir rekomendacijos, siekiant didinti viešojo sektoriaus efektyvumą ir jo kuriamą naudą visuomenei.

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu savivaldybės kontrolės ir audito tarnybai nustatyta pareiga Savivaldybės tarybai teikti išvadą dėl pateikto tvirtinti savivaldybės metinių finansinių ataskaitų rinkinio, savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo.

Auditą atliko Savivaldybės kontrolierė Vidutė Kanapeckienė, vyresnioji patarėja Lionė Sunklodienė (grupės vadovė) ir vyriausioji specialistė Vida Tamošiūnienė.

Audito ataskaita pateikta Panevėžio rajono savivaldybės tarybai, Panevėžio rajono savivaldybės merui.

TURINYS

PAGRINDINIAI FAKTAI.....	4
SANTRAUKA	5
IŽANGA.....	9
AUDITO REZULTATAI.....	11
1. Savivaldybės 2024 m. metinių ataskaitų rinkinio vertinimas	11
1.1.Savivaldybės metinių finansinių ataskaitų rinkinyje yra reikšmingų netikslumų	11
1.2.Savivaldybės metinių biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenys teisingi.....	17
1.3.Savivaldybės veiklos ataskaita	18
2. Savivaldybės biudžeto vykdymas ir turto naudojimo aktualūs klausimai.....	19
2.1.Pagrindiniai savivaldybės biudžeto vykdymo rodikliai	19
2.2.Tebėra aktualūs savivaldybės veiklos atitikties teisės aktams klausimai.....	21
REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS	22
PRIEDAI	24
1 priedas.....	24
Audito apimtis ir metodai.....	24
2 priedas.....	28
Viešojo sektoriaus subjektų, kuriuose buvo atliktos metinių savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio pagrindinės audito procedūros, sąrašas.....	28
3 priedas.....	29
Viešojo sektoriaus subjektų, kuriuose buvo atliktos savivaldybės metinių finansinių ataskaitų rinkinio pagrindinės audito procedūros, sąrašas.....	29
4 priedas.....	30
Teisės aktai, kuriais vadovaujantis atliktos audito procedūros.....	30
5 priedas.....	33
Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos raštai įstaigoms dėl audito metu nustatytų neatitikimų	33

PAGRINDINIAI FAKTAI

	152,0 mln. Eur
Savivaldybės turto balansinė vertė	
	8,9 mln. Eur
Savivaldybės įsipareigojimų suma	
	69,9 mln. Eur
Savivaldybės biudžeto pajamos	
	69,5 mln. Eur
Savivaldybės biudžeto išlaidos	

7 metus

iš eilės biudžeto vykdymo ataskaitoms neturime reikšmingų pastabų

0,05 proc.

duomenų iškraipymai (vertė +/-) savivaldybės metinių finansinių ataskaitų rinkinyje

4,9 proc.

duomenų teisingumo savivaldybės metinių finansinių ataskaitų rinkinyje negalime patvirtinti

SANTRAUKA

Audito tikslas ir apimtis

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu¹ ir Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu², atlikome 2024 metų Panevėžio rajono savivaldybės metinių ataskaitų rinkinio, kurį sudaro metinė veiklos ataskaita, metiniai finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų (įskaitant skolos ataskaitas) rinkiniai, savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo auditą.

Auditas atliktas pagal tarptautinius audito standartus. Audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl metinių finansinių ataskaitų rinkinio ir metinių biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio pareiškiama audito išvadoje. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiai aprašyti 1 priede „Audito apimtis ir metodai“ (p. 24).

Pagrindiniai audito rezultatai

Savivaldybės 2024 metų grupės ataskaitų rinkinio vertinimas

Savivaldybės metinių finansinių ataskaitų rinkinys

2024 metų Panevėžio rajono savivaldybės metinių finansinių ataskaitų rinkinyje nustatėme reikšmingų duomenų iškraipymų. Dalies duomenų negalėjome patvirtinti Savivaldybės administracijos ir biudžetinių įstaigų finansinių ataskaitų rinkiniuose.

Panevėžio rajono savivaldybės metinių finansinių ataskaitų rinkinys neparodo teisingos ir tikros savivaldybei priklausančio turto, įsipareigojimų ir grynojo turto vertės, neatskleista informacija aiškinamajame rašte:

- 827,9 tūkst. Eur ilgalaikio materialiojo turto vertės teisingumo negalėjome patvirtinti;
- 2 808,9 tūkst. Eur biologinio turto vertės duomenys nepatikimi dėl neįvertintų/neapskaitytų želdinių;
- 635,0 tūkst. Eur finansavimo sumų likučio teisingumo negalėjome patvirtinti;
- 3 001,8 tūkst. Eur netikslį grynojo turto vertę;
- 56,1 tūkst. Eur pagrindinės veiklos pajamų ir sąnaudų vertės teisingumo negalėjome patvirtinti;
- duomenys padidinti/sumažinti: ilgalaikio turto – 9,8 tūkst. Eur, finansavimo sumų – 3 tūkst. Eur, įsipareigojimų – 6,7 tūkst. Eur, grynojo turto – 6,1 tūkst. Eur; pagrindinės veiklos pajamų ir sąnaudų – 20,3 tūkst. Eur, pagrindinės veiklos pinigų srautų įplaukų ir išmokų 14,2 tūkst. Eur;
- nustatytų neatitikimų apimtyje aiškinamajame rašte neatskleista informacija apie ilgalaikį ir biologinį turtą, atidėjinius, finansavimo sumas, darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudas, transporto ir kitų paslaugų sąnaudas (1.1 d., p. 11–17).

¹ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, 1994-07-07 Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais), 67 str. 1 d. 1 p.

² Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212 (su pakeitimais), 16 str. 1,3 p.

Savivaldybės metinių biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys

2024 m. Panevėžio rajono savivaldybės metinių biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje reikšmingų duomenų iškraipymų nenustatėme.

Pastebėjome netinkamų pajamų ir išlaidų priskyrimo atitinkamiems straipsniams pagal patvirtintas taisykles atvejų. Esant tokiems atvejams, negalima turėti objektyvios, palyginamos, vartotojams vienodai suprantamos informacijos įstaigų veiklos stebėsenai ir analizei atlikti.

- dėl netikslaus išlaidų priskyrimo ekonominės klasifikacijos straipsniams nustatyti neatitikimai biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo ataskaitos išlaidų straipsniuose (darbo užmokestis ir socialinis draudimas, socialinės išmokos, medikamentų ir medicininių prekių bei paslaugų įsigijimo, kitų prekių ir paslaugų įsigijimo – padidinti arba sumažinti) (1.2 d., p. 17);

Savivaldybės metinė veiklos ataskaita

Įvertinome 2024 metų Panevėžio rajono savivaldybės veiklos ataskaitoje pateiktus finansinius duomenis ir įsitikinome, kad jie atitinka Savivaldybės metinių finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenis. Parengta Savivaldybės veiklos ataskaita apima Mero pranešimą, informaciją apie regiono plėtros planą, Savivaldybės strateginio planavimo dokumentuose nustatytų uždavinių ir jų vertinimo rodiklių įgyvendinimą veiklos srityse.

Pastebėjome, kad Savivaldybės veiklos ataskaitoje teikiama informacija apie stebėsenos rodiklių įgyvendinimą, nesusiejant atliktų darbų ir įgyvendintų priemonių su jiems sunaudotais ištekliais. Reikalavimas šiai informacijai nustatytas Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatyme. (1.3 d., p. 18).

Savivaldybės biudžeto vykdymas ir turto naudojimo aktualūs klausimai

Pagrindiniai savivaldybės biudžeto vykdymo rodikliai

Panevėžio rajono savivaldybės 2024 metų biudžeto pajamos ir išlaidos:

- patikslintas pajamų planas sudarė 66 489,1 tūkst. Eur ir iš kitų finansavimo šaltinių patvirtinta 8 237,7 tūkst. Eur (iš 2023 metų nepanaudotų biudžeto lėšų likučio) – iš viso patvirtintas asignavimų planas 74 726,8 tūkst. Eur;

- pajamų plano įvykdymas – gauta 69 950,8 tūkst. Eur pajamų, iš jų finansinių įsipareigojimų prisiėmimo pajamos (skolinimasis), gauta 462,9 tūkst. Eur ilgalaikė paskola;

- panaudota biudžeto asignavimų (patirta išlaidų) – 69 459,8 tūkst. Eur savivaldybės programoms vykdyti, iš jų 1633,4 tūkst. Eur projektų vykdymui iš Europos Sąjungos, kitos tarptautinės finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšų.

Savivaldybės 2024 metų biudžeto pajamų planas įvykdytas 105,2 proc. Didžiausią gautų pajamų dalį sudarė mokesčiai (57,8 proc.) ir dotacijos (36,4 proc.), kitos pajamos (5,0 proc.), materialiojo ir nematerialiojo turto realizavimo pajamos (0,1 proc.), gautos paskolos (0,7 proc.).

Biudžeto išlaidos panaudotos 8 programoms vykdyti. Savivaldybės biudžeto išlaidų dalyje didžiausią dalį sudarė darbo užmokestis ir valstybinio socialinio draudimo įmokos - 54,3 proc. Prekių ir paslaugų įsigijimui panaudota 33,5 proc., turto įsigijimui ir finansiniams įsipareigojimams vykdyti - 12,2 proc. biudžeto išlaidų.

Savivaldybės mokėtinos sumos per 2024 metus išaugo 442,9 tūkst. Eur (27,1 proc.) ir metų pabaigoje sudarė 2 078,8 tūkst. Eur.

Savivaldybės skoliniai įsipareigojimai (paskolos) per 2024 metus padidėjo 329,9 tūkst. Eur (35,7 proc.) ir metų pabaigoje sudarė 1253,1 tūkst. Eur. Bendra visų galiojančių priimtų sprendimų dėl garantijų suteikimo suma per metus nesikeitė ir metų pabaigoje sudarė 1 150,3 tūkst. Eur.

Panevėžio rajono savivaldybė 2024 metais laikėsi nustatytų skolinimosi limitų (2.1 d., p. 20).

Tebėra aktualūs savivaldybės veiklos atitikties teisės aktams klausimai

Vykdamas pavestas funkcijas, tvarkant buhalterinę apskaitą, kai kurių savivaldybės viešojo sektoriaus grupės subjektų funkcijų vykdymo ir apskaitos tvarkymo kokybę turėjo trūkumų (1.1 d., p. 11-17).

Tebėra aktualūs turto valdymo, naudojimo, disponavimo juo klausimai, turto teisinė registracija Nekilnojamojo turto registre.

Tik ketvirtadalis Savivaldybės parkų ir skverų želdinių inventorizuota (25 proc.).

Tęsimas vietinės reikšmės kelių ir gatvių kadastro bylų rengimo procesas. Ataskaitiniu laikotarpiu įregistruoti keliai Nekilnojamojo turto registre sudarė 59,2 proc. visų kelių (gatvių), esančių apskaitoje.

Pažymėtini teigiami pokyčiai nekilnojamojo turto valdymo srityje. Ataskaitinio laikotarpio pabaigai nenaudojamo nekilnojamojo turto skaičius sumažėjo iki 141 objekto. Dėl trečdaliao (32 proc.) tokio turto tolesnio panaudojimo sprendimai priimti: 21 objektas įtrauktas į viešame aukcione parduodamo turto sąrašą, dėl 24 objektų priimti sprendimai nugriovimui, konservavimui.

Taip pat, tebėra aktualūs turto teisinės registracijos Nekilnojamojo turto registre klausimai. (2.2 d., p. 21).

Rekomendacijos

Rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai pateikti ataskaitos dalyje „Rekomendacijų įgyvendinimo planas“ (p. 22).

1. Parengti ir patvirtinti muziejų tvarkos aprašus, nustatančius rinkinių komplektavimo, administravimo bei komunikavimo konkrečiame muziejuje esminius principus. Užtikrinti muziejinių vertybių apskaitą pagal teisės aktų reikalavimus.
2. Numatyti finansavimą pagal priemonę „Muziejų veiklos užtikrinimas“, apimant visus muziejų padalinius.
3. Registruoti koreguojančias ilgalaikio turto ūkines operacijas pagal viešojo sektoriaus apskaitos standartų reikalavimus Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biure.
4. Užtikrinti darbo apmokėjimo sistemos atitikimą Biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo nuostatomis Panevėžio rajono socialinių paslaugų centre.
5. Registruoti koreguojančias atidėjinių ūkines operacijas pagal Finansinės įstatymo ir standartuose nustatytus reikalavimus Panevėžio rajono socialinių paslaugų centre.
6. Savivaldybės veiklos ataskaitoje, informaciją apie stebėsenos rodiklių įgyvendinimą susieti su vykdytomis priemonėmis panaudotais asignavimais.

Atlikę audito procedūras, Panevėžio rajono savivaldybės biudžetinėms įstaigoms pateikėme pastebėjimus ir rekomendacijas dėl apskaitos klaidų taisymo, ataskaitų duomenų tikslinimo, vidaus kontrolės stiprinimo, kitų audito metu nustatytų neatitikimų (5 priedas).

Įstaigos pateikė atsakymus, daugumą rekomendacijų įgyvendino arba numatė priemones ir jų įvykdymo terminus. Pastebime, kad viešojo sektoriaus subjektų apskaitoje nustatomų iškraipymų mastas mažėja.

IŽANGA

Vadovaudamiesi teisės aktais³, atlikome 2024 metų Panevėžio rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybė) metinių ataskaitų rinkinio, savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo auditą.

Savivaldybės 2024 m. metinių ataskaitų rinkinį sudaro viešojo sektoriaus subjektų grupės metinė veiklos ataskaita, metinių finansinių ataskaitų rinkinys (toliau – MFAR) ir metinių biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys (toliau – MBVAR). Įstatymo nuostatos, įsigaliojusios nuo 2023 m., veiklos rezultatus susieja su finansiniais duomenimis.

Savivaldybės administracija įstatymų nustatyta tvarka organizuoja savivaldybės biudžeto pajamų, išlaidų ir kitų piniginių išteklių buhalterinės apskaitos tvarkymą, organizuoja ir kontroliuoja savivaldybės turto valdymą ir naudojimą⁴. Savivaldybės administracijos Finansų skyrius rengia Savivaldybės viešojo sektoriaus subjektų grupės metinių ataskaitų rinkinį.

Savivaldybės meras organizuoja savivaldybės biudžeto sudarymą ir vykdymą, rengia savivaldybės metinių ataskaitų rinkinį ir teikia jį savivaldybės tarybai svarstyti ir tvirtinti⁵. Savivaldybės metinių ataskaitų rinkinio tvirtinimas pagal Vietos savivaldos įstatymą⁶ ir Biudžeto sandaros įstatymą⁷ yra Savivaldybės tarybos kompetencija.

Konsoliduojamieji subjektai

Viešojo sektoriaus subjektų grupę, rengiant Savivaldybės metinių ataskaitų rinkinį, sudaro visi Savivaldybės viešojo sektoriaus subjektai⁸.

Konsolidavimo procese 2024 metais dalyvaujantys subjektai nurodyti finansų ministro įsakymu patvirtintoje viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų konsolidavimo schemoje⁹. Ja vadovaujantis, į Savivaldybės MFAR įtrauktos Savivaldybės išdo¹⁰, 37 biudžetinių įstaigų ir dviejų viešųjų įstaigų finansinės ataskaitos ir parengtas metinių finansinių ataskaitų rinkinys, kaip vienas viešojo sektoriaus subjekto finansinių ataskaitų rinkinys¹¹. Taip pat, į rinkinį įtrauktas finansinis turtas, kurį sudaro savivaldybei priklausančios akcijos arba dalininko įnašas: 2 viešųjų įstaigų, 3 asocijuotųjų subjektų ir 1 kitas subjektas. Ataskaitiniais metais reorganizuotų įstaigų nebuvo.

Visi viešojo sektoriaus subjektai buhalterinę apskaitą turi tvarkyti pagal viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus (toliau – VSAFAS). Savivaldybės grupės metinių finansinių ataskaitų rinkinys rengiamas viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacinėje sistemoje (toliau – VSAKIS).

Savivaldybės MBVAR rengia Savivaldybės administracija, remdamasi savivaldybės biudžeto apskaitos duomenimis – į savivaldybės biudžetą gautų pajamų ir savivaldybės biudžeto

³ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, 1994-07-07 Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais), 67 str. 1 d. 1 p., Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212 (su pakeitimais), 16 str. 1,3 p.

⁴ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, 1994-07-07 Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais), 33 str. 3 d. 3 p.

⁵ Ten pat, 27 str. 2 d. 1 p., 62 str. 3 d.

⁶ Ten pat, 15 str. 2 d. 12 p.

⁷ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (su vėlesniais pakeitimais), 31 str. 2 d.

⁸ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212 (su pakeitimais), 5 str. 4 d.

⁹ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2024-12-31 įsakymas Nr. 1K-414 „Dėl Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo įgyvendinimo, rengiant valstybės 2024 metų ataskaitų rinkinį ir nacionalinį 2023 metų ataskaitų rinkinį“

¹⁰ Savivaldybės išdas – išteklių fondas, kuris, remiantis subjekto principu, laikomas atskiru apskaitos vienetu. Savivaldybės išdo tvarkytojas yra Savivaldybės administracijos Finansų skyrius. Apskaita tvarkoma atskirai nuo Administracijos buhalterinės apskaitos, sudaromas atskiras finansinių ataskaitų rinkinys.

¹¹ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212 (su pakeitimais), 2 str. 29 d.

asignavimų valdytojų panaudotų asignavimų bei asignavimų valdytojų pateiktais biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniais.

2024 m. Savivaldybės MBVAR sudarytas iš 49 savivaldybės asignavimų valdytojų biudžeto įvykdymo ataskaitų rinkinių.

Savivaldybės metinėje veiklos ataskaitoje, kuri nuo 2023 metų yra metinių ataskaitų rinkinio dalis, pateikiama informacija apie metinius veiklos rezultatus, atsižvelgiant į veiklos tikslų pasiekimą vykdant Savivaldybės strateginį veiklos planą.

Savivaldybės biudžeto paskirtis

Savivaldybės biudžetas (savivaldybės metinis finansinis planas) yra savarankiškas, rengiamas vadovaujantis patvirtintu savivaldybės strateginiu veiklos planu, taip pat atsižvelgiant į kitus patvirtintus savivaldybės strateginio planavimo dokumentus¹². Savivaldybių biudžetų lėšos gali būti naudojamos tik savivaldybių funkcijoms: savivaldybių tarybų ar merų tvirtinamiems savivaldybių planavimo dokumentams įgyvendinti, biudžetinėms įstaigoms išlaikyti ir viešųjų paslaugų teikimui organizuoti¹³. Lėšos valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti skiriamos iš valstybės biudžeto arba valstybės piniginių fondų ir pervedamos savivaldybėms kaip specialioji tikslinė dotacija¹⁴.

¹² Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, 1994-07-07 Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais), 61 str. 2 d.

¹³ Ten pat, 65 str. 3 d.

¹⁴ Ten pat, 65 str. 7 d.

AUDITO REZULTATAI

1. Savivaldybės 2024 m. metinių ataskaitų rinkinio vertinimas

Audito metu pateikėme pastabų audituotiems subjektams dėl 2024 m. ataskaitų rinkinių duomenų. Apie audito rezultatus, visus audito metu nustatytus dalykus subjektai buvo informuoti raštais (5 priedas).

1.1. Savivaldybės metinių finansinių ataskaitų rinkinyje yra reikšmingų netikslumų

1. Savivaldybės MFAR duomenų teisingumas priklauso nuo viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų duomenų teisingumo ir šių duomenų pateikimo į VSAKIS. Teisingi buhalterinės apskaitos duomenys ir pagal juos parengtos finansinės ataskaitos privalo pateikti išsamią ir objektyvią informaciją jos vartotojams – vadovams, specialistams ir piliečiams. Dėl viešojo sektoriaus subjektų pateiktų klaidingų duomenų savivaldybės MFAR duomenys ne visais atvejais teisingai parodo viešojo sektoriaus subjektų grupės finansinius rezultatus, išsamiai ir teisingai atspindi turta, įsipareigojimus, pajamas ir sąnaudas. Nustatyti duomenų iškraipymai (žinomos klaidos), kurias galėjome patikimai įvertinti, taip pat, nustatytos sumos, kurių teisingumo patvirtinti negalėjome.
2. Nustatėme klaidų ir sumų, kurių teisingumo negalėjome patvirtinti: MFAR nurodyto Ilgalaikio turto – 827,90 tūkst. Eur, Biologinio turto – 2 808,9 tūkst. Eur, Finansavimo sumų 635,0 tūkst. Eur, Grynojo turto – 3 001,80 tūkst. Eur, Pagrindinės veiklos pajamų ir sąnaudų – 56,1 tūkst. Eur.
Taip pat, duomenys padidinti/sumažinti: Ilgalaikio turto – 9,8 tūkst. Eur, Finansavimo sumų 3,0 tūkst. Eur, Įsipareigojimų – 6,7 tūkst. Eur, Grynojo turto – 6,1 tūkst. Eur, Pagrindinės veiklos pajamų ir sąnaudų - 20,3 tūkst. Eur, Pagrindinės veiklos pinigų srautų įplaukų ir išmokų 14,2 tūkst. Eur. Audituojamuoju laikotarpiu reikšmingos klaidos nėra paplitusios, tačiau jų yra, todėl turėjo reikšmingos įtakos 2024 metų savivaldybės metinių finansinių ataskaitų rinkinio duomenų teisingumui. Duomenų iškraipymai pateikti 1 lentelėje.

1 lentelė. Nustatyti duomenų iškraipymai savivaldybės MFAR straipsniuose, tūkst. Eur

Straipsniai	MFAR straipsnio vertė, tūkst. Eur	Iškraipymų suma, tūkst. Eur	
		vertė padidinta (+), tūkst. Eur	suma, kurios teisingumo negalime patvirtinti
FINANSINĖS BŪKLĖS ATASKAITA			
A. Ilgalaikis turtas	130 853,27	9,8	827,90
I. Nematerialusis turtas	184,72	-	-
II. Ilgalaikis materialusis turtas	125 045,59	3,1	827,90
III. Ilgalaikis finansinis turtas	5 622,97	6,7	-
B. Biologinis turtas	2 808,95	-	2 808,95
C. Trumpalaikis turtas	18 301,10	-	-

Straipsniai	MFAR straipsnio vertė, tūkst. Eur	Iškraipymų suma, tūkst. Eur	
		vertė padidinta (+),	suma, kurios teisingumo negalime patvirtinti
		sumažinta (-)	
D. Finansavimo sumos	89 514,52	-3,0	635,0
E. Įsipareigojimai	8 889,79	6,7	-
F. Grynasis turtas	53 559,00	6,1	3001,80
VEIKLOS REZULTATŲ ATASKAITA			
A. Pagrindinės veiklos pajamos	97 378,89	20,3	56,10
B. Pagrindinės veiklos sąnaudos	-95 004,02	20,3	56,10
C. Pagrindinės veiklos perviršis ar deficitas	2 374,87	-	-
D. Kitos veiklos rezultatas	96,90	-	-
E. Finansinės ir investicinės veiklos rezultatas	278,22	-	-
F. Apskaitos politikos keitimo ir esminių apskaitos klaidų taisymo įtaka	2 185,15	-	-
G. Grynasis perviršis ar deficitas prieš nuosavybės metodo įtaką	4 935,14	-	-
H. Nuosavybės metodo įtaka	148,75	-	-
I. Grynasis perviršis ar deficitas	5 083,90	-	-
GRYNOJO TURTO POKYČIŲ ATASKAITA (eil.)			
5 st. Tikrosios vertės rezervo likutis 2024-12-31	5 387,23	-	-
7 st. Nuosavybės metodo įtaka	1 304,22	-	-
8 st. Sukauptas perviršis ar deficitas prieš nuosavybės metodo įtaką	46 867,55	-	-
PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA			
A. PAGRINDINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTAI	8 186,85	-	-
I. Įplaukos	93 883,64	14,20	-
II. Pervestos lėšos	-3 900,17	-	-
III. Išmokos	-81 796,62	-14,20	-
B. INVESTICINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTAI			
C. FINANSINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTAI			
D. VALIUTOS KURSŲ PASIKEITIMO ĮTAKA PINIGŲ IR PINIGŲ EKVIVALENTŲ LIKUČIUI			
AIŠKINAMASIS RAŠTAS			
12-ojo VSAFAS 1 priedas „Ilgalaikio materialiojo turto, vertinamo įsigijimo savikaina, balansinės vertės pasikeitimas“		3,10	-
12-ojo VSAFAS 2 priede „Informacijos apie ilgalaikio materialiojo turto, vertinamo tikrąja verte, balansinės vertės pasikeitimas“,			4 873,07
16-ojo VSAFAS priedas „Informacija apie Biologinio turto vertės pasikeitimą per ataskaitinį laikotarpį“		-	2 808,95
18-ojo VSAFAS 3,4 priedai „Atidėjiniai pagal paskirtį“ „Atidėjiniai pagal panaudojimo laiką“-		6,7	-

Straipsniai	MFAR straipsnio vertė, tūkst. Eur	Išskaiptomų suma, tūkst. Eur	
		vertė padidinta (+),	suma, kurios teisingumo negalime patvirtinti
		sumažinta (-)	
20 VSAFAS 4 priedo „Finansavimo sumos pagal šaltinį, tikslinę paskirtį ir jų pokyčiai per ataskaitinį laikotarpį“		20,3	-
24-ojo VSAFAS priedas „Informacijos apie darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudas pateikimas aiškinamajame rašte“		-0,3	-
25 VSAFAS 1 priedas „Ataskaitinio laikotarpio informacija pagal veiklos segmentus		21,5	56,1

Šaltinis – 2024 m. MFAR, Panevėžio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba, MFAR audito rezultatų suvestinė

3. Toliau audito ataskaitoje pateikiame audito metu nustatytas finansinių ataskaitų duomenų vertinimui reikšmingas pastabas ir klaidas, kurios nustatytos žemesniojo konsolidavimo lygio viešojo sektoriaus subjektų finansinėse ataskaitose.

Ilgalaikio materialiojo turto reikšmingos vertės negalėjome patvirtinti, dalies vertė padidinta, sumažinta

4. Apskaitos duomenys turi būti pagrindžiami turto ir įsipareigojimų inventorizavimo duomenimis¹⁵. Inventorizacija atliekama ir įforminama vadovaujantis patvirtintomis Inventorizacijos taisyklėmis¹⁶, o pareiga tai užtikrinti numatyta subjekto vadovui¹⁷. Nustatėme, kad apskaitos duomenys nebuvo pagrįsti inventorizavimo duomenimis, nustatėme skirtumus tarp Didžiosios knygos ilgalaikio turto įsigijimo savikainos ir Inventorizacijos aprašuose – sutikrinimo žiniaraščiuose nurodytų duomenų¹⁸. Dėl to, negalėjome patvirtinti MFAR Finansinės būklės ataskaitos str. Ilgalaikio materialiojo turto „Pastatai“ 192,9 tūkst. Eur vertės.
5. Negalėjome patvirtinti kultūros ir kitų vertybių duomenų teisingumo dėl kilnojamųjų kultūros vertybių apskaitos ir įvertinimo Savivaldybės kultūros centrų ir viešosios bibliotekos muziejų padaliniuose. Muziejinių vertybių apskaita turi būti tvarkoma vadovaujantis ne tik viešojo sektoriaus apskaitos standartais, bet ir muziejinę veiklą reglamentuojančiais specialiais teisės aktais¹⁹. Muziejų veiklai vykdyti nėra patvirtinti muziejų tvarkos aprašai, nustatantys rinkinių komplektavimo, administravimo bei komunikavimo konkrečiame muziejuje esminius principus, nesudarytos rinkinių komplektavimo komisijos. To pasėkoje, muziejuose saugomų vertybių vertė nenustatyta, jos nesusistemos į muziejaus rinkinius, kurių kaupimu, saugojimu ir tyrinėjimu būtų grindžiama muziejinė komunikacija ir muziejinė edukacija. Saugomos vertybės neįvertintos, apskaitomos nebalansinėse sąskaitose, dažniausiai simboline verte. Dėl šių

¹⁵ Lietuvos Respublikos finansinės apskaitos 2001-11-06 įstatymas Nr. IX-574, 13 str. 2 d.

¹⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022-06-15 nutarimas Nr. 630 „Dėl inventorizacijos taisyklių patvirtinimo“.

¹⁷ Ten pat, 77 p.

¹⁸ Panevėžio rajono savivaldybės viešoji biblioteka.

¹⁹ Muziejų rinkinių valdymo ir tvarkymo nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2023-03-31 įsakymu Nr. ĮV-262; 12-asis viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartas „Ilgalaikis materialusis turtas“, 6.9 p., 17 p., 45 p., 67 p.

priežasčių, Savivaldybės MFAR Finansinės būklės ataskaitoje negalėjome patvirtinti str. „Kultūros ir kitos vertybės“ 635,0 tūkst. Eur.

Iš viso 827,90 tūkst. Eur Ilgalaikio materialiojo turto sumos teisingumo negalėjome patvirtinti. Ši suma turėjo įtakos likučiams „Finansavimo sumos“ ir „Sukauptas perviršis ir deficitas“.

6. Pastebėjimų turėjome nebaigtos statybos apskaitai, vadovaujantis 12-ojo VSAFAS „Ilgalaikis turtas“²⁰ bei 22-ojo VSAFAS „Turto nuvertėjimas“²¹ reikalavimais. Statybos darbams nevykstant 9 metus²², nebuvo analizuojamos priežastys ir nevertinamas turto nuvertėjimas. Nurodyti duomenys MFAR Finansinės būklės ataskaitoje str. „Nebaigta statyba ir išankstiniai mokėjimai“ padidinti 6,1 tūkst. Eur.
7. Nustatėme neatitikimus 12-ojo VSAFAS „Ilgalaikis turtas“ reikalavimams²³ dėl ilgalaikio turto įsigijimo savikainos nustatymo, ko pasekoje, turtas nebuvo priskirtas ilgalaikiam turtui²⁴. Dėl to, MFAR Finansinės būklės ataskaitos Ilgalaikis materialusis turtas „Kitas ilgalaikis materialusis turtas“ sumažintas 3,0 tūkst. Eur. Neteisingas ilgalaikio turto įsigijimo savikainos nustatymas įtakojo Finansavimo sumų pripažinimo, registravimo apskaitoje teisingumą pagal 20-ojo VSAFAS „Finansavimo sumos“²⁵ reikalavimus. Savivaldybės MFAR Finansinės būklės ataskaitoje Finansavimo sumos iš valstybės biudžeto sumažintos 3,0 tūkst. Eur.

8. *Ilgalaikio finansinio turto ir ilgalaikių atidėjinių vertė*

Savivaldybės MFAR Finansinės būklės ataskaitoje Ilgalaikio finansinio turto ir ilgalaikių atidėjinių vertė 6,7 tūkst. Eur padidinta dėl atidėjinių pripažinimo, įvertinimo, registravimo apskaitoje ir pateikimo finansinėse ataskaitose, nesivadovaujant 18-ojo VSAFAS²⁶ reikalavimais ir Darbo kodekso nustatytais pagrindais²⁷. Įstaigos²⁸ nepagrįstai apskaičiavo ir užregistravo atidėjinius darbuotojams, kurie įgijo teisę į visą senatvės pensiją dirbdami kitose įstaigose.

Biologinio turto duomenys nepatikimi.

9. Atsižvelgiant į 16-ojo VSAFAS „Biologinis turtas“²⁹ biologinio turto pripažinimo, įvertinimo, registravimo apskaitoje ir pateikimo finansinėse ataskaitose nuostatas, pradėtas ir tęsiamas Savivaldybės parkų ir skverų želdinių inventorizavimas pagal

²⁰ LR finansų ministro 2008-05-04 įsakymas Nr. 1K-174 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 12-ojo standarto patvirtinimo“ (2022-06-15 redakcija), 35 p., 78.12 p.

²¹ LR Finansų ministro 2008-07-04 įsakymas Nr. 1K-229 Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 22-ojo standarto „Turto nuvertėjimas“ patvirtinimo (2015-03-07 suvestinė redakcija), II sk.12 p.

²² Panevėžio r. Raguvos gimnazija.

²³ LR finansų ministro 2008-05-04 įsakymas Nr. 1K-174 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 12-ojo standarto patvirtinimo“ (2022-06-15 redakcija), 19 p., 6.8 p.

²⁴ Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras.

²⁵ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-06-09 įsakymas Nr. 1K-205 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 20-ojo standarto patvirtinimo“ (2009-12-24 įsakymo Nr. 1K-475 redakcija).

²⁶ LR Finansų ministro 2008-08-21 įsakymas Nr. 1K-252 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 18-ojo standarto patvirtinimo (2010-07-20 įsakymo Nr. 1K-225 redakcija) 8 p.

²⁷ Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymas 2016-09-14 Nr. XII-2603, 56 str. 1 d. 4 p.

²⁸ Panevėžio rajono savivaldybės muzikos mokykla, Panevėžio rajono socialinių paslaugų centras, Panevėžio rajono savivaldybės viešoji biblioteka.

²⁹ LR finansų ministro 2008-07-10 įsakymas Nr. 1K-233 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 16-ojo standarto patvirtinimo“ (2022-06-15 redakcija), 10 p.

sudarytas želdinių inventorizacijos ir koordinavimo paslaugų sutartis³⁰. Per metus inventorizuojami 2-3 parkų ir skverų želdiniai.

10. Iš Savivaldybės teritorijoje esančių 36 parkų, skverų, Savivaldybės administracijoje 2024 m. pabaigoje apskaitomi 9 parkų ir skverų želdiniai. Per 2024 m. laikotarpį buvo įvertinti ir apskaityti dviejų parkų - Šilų miestelio skvero ir Perekšlių kaimo parko želdiniai. Savivaldybės teritorijoje esančių kitų 27 vnt. viešųjų parkų ir skverų želdiniai 2024 m. pabaigoje nebuvo įvertinti ir nebuvo apskaitomi. Dėl šių priežasčių, MFAR Finansinės būklės ataskaitoje „Biologinis turtas“ nurodyta 2 808,95 tūkst. Eur vertė neatitinka tikrosios vertės, todėl šios sumos teisingumo ir tos pačios sumos „Sukauptas perviršis ir deficitai“ negalėjome patvirtinti.

Grynojo turto duomenų iškraipymai.

11. Savivaldybės MFAR Finansinės būklės ataskaitoje Einamųjų metų perviršio ar deficito 3 001,80 tūkst. Eur duomenų teisingumo negalėjome patvirtinti dėl biudžetinėse įstaigose³¹ nustatytų ilgalaikio turto, biologinio turto duomenų neatitikimų, kurie turėjo įtakos einamųjų metų perviršio ar deficito rezultatui Dėl nustatytų neatitikimų str. „Nebaigta statyba ir išankstiniai mokėjimai“, Einamųjų metų perviršis ar deficitai padidintas 6,1 tūkst. Eur³².

Veiklos rezultatų ataskaitos iškraipymai.

12. MFAR Veiklos rezultatų ataskaitoje Finansavimo pajamų ir pagrindinės veiklos sąnaudų 56,1 tūkst. Eur duomenų teisingumo negalėjome patvirtinti, dėl nepagrįstai užregistruotų ūkinių operacijų, priskaičiuojant ilgalaikio turto nusidėvėjimo sąnaudas³³, nesivadovaujant Finansinės apskaitos įstatymo³⁴ reikalavimais. Taip pat, pajamų ir pagrindinės veiklos nurodyti duomenys didesni 20,3 tūkst. Eur dėl biudžetinėse įstaigose³⁵ nustatytų ilgalaikio turto įsigijimo vertės nustatymo, grupavimo klaidų, nesivadovaujant 12-ojo VSAFAS „Ilgalaikis turtas“³⁶ bei 11-ojo VSAFAS „Sąnaudos“³⁷ nuostatomis.

Pinigų srautų ataskaitos iškraipymai.

13. MFAR Pinigų srautų ataskaitoje Pagrindinės veiklos pinigų srautų įplaukos ir išmokos padidintos 14,2 tūkst. Eur dėl biudžetinėse įstaigose³⁸ į darbo užmokesčio ir socialinio draudimo pinigų srautus nepagrįstai įtrauktų atostogų sukauptimų ir ilgalaikių atidėjinių išiešinėjimams išmokoms mokėti, nesivadovaujant 5 - ojo VSAFAS „Pinigų srautų

³⁰ Savivaldybės administracijos ir UAB „Želdynų vizija“ sutartys: 2023-03-09 Nr. S1-62, 2024-03-18 Nr. S1-125, 2025-03-13 Nr. S1-100.

³¹ Panevėžio rajono savivaldybės administracija, Panevėžio rajono savivaldybės viešoji biblioteka.

³² Panevėžio r. Raguvos gimnazija.

³³ Panevėžio rajono savivaldybės viešoji biblioteka.

³⁴ Finansinės apskaitos 2022-05-01 įstatymas Nr. IX-574, 3 str. 1 d.

³⁵ Panevėžio rajono savivaldybės viešoji biblioteka, Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras.

³⁶ LR Finansų ministro 2008-05-08 įsakymas Nr. 1K-174 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 12-ojo standarto patvirtinimo“ (galiojanti suvestinė redakcija) 19 p., 6.8 p., 86 p.

³⁷ LR finansų ministro 2008-02-08 įsakymas Nr. 1K-059 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 11-ojo standarto patvirtinimo“ (2019-08-06 įsakymo Nr. 1K-243 redakcija) 11 p.

³⁸ Panevėžio r. muzikos mokykla, Panevėžio rajono savivaldybės viešoji biblioteka, Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras.

ataskaita³⁹ nuostatomis. Biudžetinės įstaigos⁴⁰, priskirdamos išmokas pinigų srautų grupėms, nesivadovavo 5 - uoju VSAFAS „Pinigų srautų ataskaita“⁴¹ ir 11-uoju VSAFAS „Sąnaudos“⁴², todėl darbo užmokesčio ir socialinio draudimo išmokos padidintos 0,9 tūkst. Eur, ir ta pačia suma sumažintos socialinės išmokos.

Informacijos atskleidimas aiškinamajame rašte.

14. Dėl nurodytų dalykų atitinkamai netiksli/ neatskleista informacija Savivaldybės MFAR aiškinamajame rašte. Negalėjome patvirtinti iš viso 7 738,1 tūkst. Eur duomenų teisingumo ir 51,3 tūkst. Eur pateikti duomenys padidinti šiose aiškinamojo rašto ataskaitose:
 - 12-ojo VSAFAS 1 priede „Ilgalaikio materialiojo turto, vertinamo įsigijimo savikaina, balansinės vertės pasikeitimas“, 2 priede „Informacijos apie ilgalaikio materialiojo turto, vertinamo tikrąja verte, balansinės vertės pasikeitimas“;
 - 16-ojo VSAFAS priede „Informacija apie Biologinio turto vertės pasikeitimą per ataskaitinį laikotarpį“;
 - 18-ojo VSAFAS 3 priede „Atidėjiniai pagal paskirtį“, 4 priede „Atidėjiniai pagal jų panaudojimo laiką“;
 - 20 VSAFAS 4 priede „Finansavimo sumos pagal šaltinį, tikslinę paskirtį ir jų pokyčiai per ataskaitinį laikotarpį“;
 - 24-ojo VSAFAS priede „Informacijos apie darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudas pateikimas aiškinamajame rašte“;
 - 25 VSAFAS priede „Ataskaitinio laikotarpio informacija pagal veiklos segmentus“.

Dėl atitikties teisės aktams.

15. Nebuvo užtikrintas Biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo⁴³ tinkamas taikymas. Patvirtinant darbo apmokėjimo sistemas, biudžetinės įstaigos⁴⁴ nedetalizavo pareigybių sąrašė esančių nepedagoginių pareigybių pareiginės algos koeficiento dydžio nustatymo kriterijų, nenustatė šių pareigybių pareiginės algos koeficientų intervalų. Biudžetinės įstaigos⁴⁵ nesivadovavo Savivaldybės biudžetinių įstaigų vadovų darbo apmokėjimo sistemos⁴⁶ nuostatomis dėl leidimo vadovams dirbti papildomą pedagoginį darbą. 2024 m. sausio 1 d., įsigaliojus įstatymo⁴⁷ pakeitimams, biudžetinių įstaigų⁴⁸ vadovai nepatvirtino darbuotojų pareigybių skaičiaus.

³⁹ LR Finansų ministro 2008-01-09 įsakymas Nr. 1K-011 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 5-ojo standarto patvirtinimo (2010-03-10 įsakymo Nr. 1K-060 redakcija), 24 p.

⁴⁰ Panevėžio r. Naujamiesčio lopšelis-darželis "Bitutė", Panevėžio r. Ramygalos lopšelis-darželis "Gandriukas", Panevėžio rajono socialinių paslaugų centras.

⁴¹ LR Finansų ministro 2008-01-09 įsakymas Nr. 1K-011 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 5-ojo standarto patvirtinimo (2010-03-10 įsakymo Nr. 1K-060 redakcija), 20 p.

⁴² LR Finansų ministro 2008-02-08 įsakymas Nr. 1K-059 Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 11-ojo standarto patvirtinimo (2019-08-06 įsakymo Nr. 1K-243 redakcija) 12 p.

⁴³ Biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymas 2017-01-17 Nr. XIII-198, 5 str. 5 d.

⁴⁴ Panevėžio r. Raguvos gimnazija, Panevėžio r. Paliūniškio pagrindinė mokykla, Panevėžio r. muzikos mokykla, Panevėžio r. Dembavos lopšelis-darželis "Smalsutis", Panevėžio rajono socialinių paslaugų centras.

⁴⁵ Panevėžio r. Raguvos gimnazija, Panevėžio r. Paliūniškio pagrindinė mokykla.

⁴⁶ Savivaldybės mero 2024-08-19 Nr. potvarkis M-486 „Dėl Panevėžio rajono savivaldybės biudžetinių įstaigų vadovų darbo apmokėjimo sistemos patvirtinimo“ 59 p.

⁴⁷ Biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą 2017-01-17 įstatymas Nr. XIII-198, 4 str.

⁴⁸ Panevėžio r. Krekenavos lopšelis-darželis "Sigutė", Ramygalos lopšelis-darželis "Gandriukas", Panevėžio rajono socialinių paslaugų centras, Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras.

16. Turėjome pastabų dėl apskaitos organizavimo, ūkinių operacijų registravimo, tvarkant pajamų ir gautinų sumų apskaitą. Biudžetinės įstaigos⁴⁹ neužtikrino Viešojo sektoriaus subjektų buhalterinės apskaitos tvarkos aprašo⁵⁰ nuostatų taikymo, kad tų pačių ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių registravimas duotų tą patį rezultatą, kad būtų užtikrinamas duomenų pateikimo ataskaitose teisingumas, apskaitos palyginamumas ir perimamumas.

1.2. Savivaldybės metinių biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenys teisingi

Savivaldybės metinių biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje nėra reikšmingų klaidų.

17. Pasitaikė atveju, kai išlaidos buvo priskirtos ekonominės klasifikacijos straipsniams, nesivadovaujant patvirtinta Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija⁵¹. Biudžetinės įstaigos⁵² neteisingai taikė, neužtikrino tinkamo išlaidų registravimo. Savivaldybės MBVAR Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo ataskaitos Darbo užmokesčio ir socialinio draudimo išlaidos sumažintos 1,9 tūkst. Eur ir ta pačia suma padidintos Socialinės išmokos (kodas 2.7.). Taip pat, 2.2.1.1.1.02. Medikamentų ir medicininių prekių bei paslaugų įsigijimo išlaidos sumažintos 1,6 tūkst. Eur ir ta pačia suma padidintos 2.2.1.1.1.30. Kitų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos.

⁴⁹ Panevėžio r. Paliūniškio pagrindinė mokykla, Panevėžio r. Raguvos gimnazija, Panevėžio r. Dembavos lopšelis-darželis „Smalsutis“, Panevėžio r. Naujamiesčio lopšelis-darželis „Bitutė“.

⁵⁰ LR Finansų ministro 2005-05-25 įsakymas Nr. 1K-170 Dėl viešojo sektoriaus buhalterinės apskaitos tvarkos aprašo patvirtinimo (2018-08-28 įsakymo Nr. 1K-298 redakcija), II sk.6, 9 p.

⁵¹ LR Finansų ministro 2003-07-03 įsakymas Nr. 1K-184 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo“ II skyrius.

⁵² Panevėžio rajono savivaldybės viešoji biblioteka, Panevėžio r. Raguvos gimnazija, Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras, Panevėžio rajono savivaldybės administracija.

1.3. Savivaldybės veiklos ataskaita

18. Nuo 2023 m. Savivaldybės metinio ataskaitų rinkinio sudėtyje teikiama veiklos ataskaita. Savivaldybė parengė Savivaldybės viešojo sektoriaus subjektų ir viešojo sektoriaus subjektų grupės ataskaitų rinkinių rengimo tvarkos aprašą⁵³, kuriame nustatė grupės veiklos ataskaitos parengimo tvarką, formą, už grupės veiklos ataskaitos parengimą atsakingus asmenis, informacijos pateikimo terminus, kitus reikalavimus ataskaitoms.
19. Parengta Savivaldybės veiklos ataskaita apima Mero pranešimą, informaciją apie regiono plėtros plane, Savivaldybės strateginio planavimo dokumentuose⁵⁴ nustatytų uždavinių ir jų vertinimo rodiklių įgyvendinimą veiklos srityse. Įvertinome 2024 metų Panevėžio rajono savivaldybės veiklos ataskaitoje pateiktus finansinius duomenis ir įsitikinome, kad jie atitinka Savivaldybės metinių finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenis.
20. Pažymėtina, kad Savivaldybės veiklos ataskaitoje teikiama informacija apie stebėsenos rodiklių įgyvendinimą, nesusiejant atliktų darbų ir įgyvendintų priemonių su jiems sunaudotais ištekliais. Reikalavimas šiai informacijai nustatytas Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatyme⁵⁵.

⁵³ Savivaldybės tarybos 2024-11-07 sprendimas Nr. T-240 „Dėl Panevėžio rajono savivaldybės viešojo sektoriaus subjektų ir viešojo sektoriaus subjektų grupės metinių ataskaitų rinkinių rengimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

⁵⁴ Savivaldybės tarybos 2022-12-15 sprendimas Nr. T-243 „Dėl Panevėžio rajono savivaldybės 2023–2030 metų strateginio plėtros plano patvirtinimo“ (pakeistas Savivaldybės tarybos 2024-11-07 sprendimas Nr. T-239), Savivaldybės tarybos 2024-02-15 sprendimas Nr. T-38 „Panevėžio rajono savivaldybės 2024–2026 metų strateginio veiklos plano patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

⁵⁵ LR Viešojo sektoriaus atskaitomybės 2007-06-26 įstatymas Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais), 11 str.1 d. 3 p.

2. Savivaldybės biudžeto vykdymas ir turto naudojimo aktualūs klausimai

2.1. Pagrindiniai savivaldybės biudžeto vykdymo rodikliai

Savivaldybės biudžeto pajamos.

21. Savivaldybės 2024 metų biudžeto patikslintas pajamų planas sudarė 66 489,1 tūkst. Eur. Faktiškai į savivaldybės biudžetą gauta 69 950,8 tūkst. Eur pajamų. Pajamų planas įvykdytas 105,2 proc., arba gauta 3 461,7 tūkst. Eur daugiau, nei planuota.
22. Didžiausią 2024 metų savivaldybės biudžeto gautų pajamų dalį, kaip ir 2023 metais, sudarė mokesčiai (40 409,20 tūkst. Eur, arba 57,8 proc.) ir dotacijos (25 487,0 tūkst. Eur, arba 36,4 proc.). Likusios pajamos – tai kitos pajamos (5,0 proc.), materialiojo ir nematerialiojo turto realizavimo pajamos (0,1 proc.) ir gautos paskolos (0,7 proc.). Mokesčių apimtyje didžiausią dalį sudarė gyventojų pajamų mokestis (38 735,5 tūkst. Eur). Savivaldybės biudžeto pajamos nuosekliai didėjo. Palyginus 2024 m. su 2023 m., pajamos iš viso padidėjo 6 623,7 tūkst. Eur, arba 10,5 proc. Pajamos iš mokesčių padidėjo 10,0 proc., iš dotacijų – 8,9 proc., o kitos pajamos 22,5 proc. ir materialiojo turto realizavimo pajamos sumažėjo 7,6 proc.

Nepanaudotos dotacijos.

23. Savivaldybė 2024 metais nepanaudojo 249,2 tūkst. Eur savivaldybės biudžetui skirtų valstybės biudžeto dotacijų, gaunamų iš atitinkamų ministerijų, iš jų 240,2 tūkst. Eur, skirtų socialinėms reikmėms. Nepanaudotos dotacijos 113,5 tūkst. Eur socialinių paslaugų priemonei „Laikinas atokvėpis“, 44,9 tūkst. Eur viešiesiems darbams, 24,9 tūkst. Eur socialinei paramai mokiniams, 25 tūkst. Eur paramai mirties atveju, 16,6 tūkst. Eur asmens su negalia reikmėms ir kt. Jos gražintos Socialinių paslaugų priežiūros departamentui ir Asmens su negalia teisių apsaugos agentūrai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Kitoms reikmėms nepanaudota dotacijų 9,0 tūkst. Eur, iš jų 8,8 tūkst. Eur Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos dotacijos mokytojų skaičiaus optimizavimui.

Savivaldybės biudžeto išlaidos.

24. Savivaldybės tarybos patvirtintas⁵⁶ 2024 metų pradžios biudžetas tikslintas septynis kartus, padidintas 3 256,2 tūkst. Eur iki 74 726,80 tūkst. Eur, iš jų: pajamos ir dotacijos 66 489,10 tūkst. Eur, pajamos iš kitų finansavimo šaltinių (ankstesnių metų biudžeto lėšų likutis) 8 237,7 tūkst. Eur.
25. Savivaldybės 2024 metų biudžeto faktinės išlaidos – 69 459,8 tūkst. Eur. 2024 metų pradžios nepanaudotų biudžeto lėšų likutis – 8 238,9 tūkst. Eur, metų pabaigos 8 729,9 tūkst. Eur ir 482,7 tūkst. Eur kitos lėšos dėl kredito įstaigos veiklos apribojimo. Projektų vykdymui iš Europos Sąjungos, kitos tarptautinės finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšų buvo panaudota 1633,4 tūkst. Eur.

⁵⁶ Savivaldybės tarybos 2024-02-15 sprendimas Nr. T-39 „Dėl Panevėžio rajono savivaldybės 2024 m. biudžeto patvirtinimo“.

26. 2024 metais savivaldybės biudžeto išlaidos 69 459,8 tūkst. Eur panaudotos 8 programų vykdymui. Didžiausia savivaldybės biudžeto išlaidų dalis – 29 733,1 tūkst. Eur, arba 42,8 proc. visų išlaidų, panaudota Ugdymo proceso ir kokybiškos ugdymosi aplinkos užtikrinimo programai. Didžiausia savivaldybės biudžeto išlaidų dalis, skirstant pagal ekonominę klasifikaciją, – 37 734,6 tūkst. Eur, arba 54,3 proc. visų išlaidų, teko darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo įmokoms.
27. Detalesnė informacija apie Savivaldybės 2024 m. biudžeto pajamų ir išlaidų planą, jo tikslinimą, pajamų surinkimą pagal pajamų rūšis ir biudžeto išlaidas pagal vykdytas programas, išlaidų funkcinę ir ekonominę klasifikaciją atskleista Savivaldybės administracijos Finansų skyriaus parengtame Savivaldybės 2024 m. biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio aiškinamajame rašte.

Savivaldybės mokėtinos sumos, skoliniai įsipareigojimai, skolinimosi limitai.

28. Savivaldybės mokėtinos sumos 2024 metų pradžioje 1 635,9 tūkst. Eur, pabaigoje 2 078,8 tūkst. Eur. Palyginti su praėjusiais metais, mokėtinos sumos išaugo 27,1 proc. Mokėtinas sumas metų pabaigoje 2 078,8 tūkst. Eur sudarė:
- paimtų ir negrąžintų paskolų likutis - 1253,1 tūkst. Eur arba 60,3 proc.;
 - kitos mokėtinos sumos – 825,7 tūkst. Eur arba 39,7 proc.
- Tai skolos už gruodžio mėnesį suteiktas paslaugas, atliktus darbus, kitas išlaidas, iš kurių įsiskolinimai už prekes ir paslaugas 471,1 tūkst. Eur, neišmokėtos socialinės išmokos (pašalpos) už gruodžio mėnesį 305,6 tūkst. Eur ir 49,0 tūkst. Eur įsiskolinimai kitoms išlaidoms, darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui ir turto įsigijimui.
29. Savivaldybės skolinimosi rodiklis⁵⁷, nuo kurio 2024 metais buvo skaičiuojami skolos, skolinimosi ir garantijų limitai, buvo 60 proc. 2024 metams prognozuojamų savivaldybės biudžeto pajamų⁵⁸ iš gyventojų pajamų mokesčio ir 2023 metų savivaldybės biudžeto gautų pajamų, išskyrus pajamas iš gyventojų pajamų mokesčio ir valstybės biudžeto dotacijas, sumos. Prognozuojamos 2024 m. Savivaldybės biudžeto pajamos buvo – 36 158 tūkst. Eur, o 2023 m. gautos pajamos (be gyventojų pajamų mokesčio ir valstybės biudžeto dotacijų) – 4 615,4 tūkst. Eur. Nuo 40 773,4 tūkst. Eur buvo skaičiuojamas Savivaldybės skolos limitas. Tai savivaldybėje sudarė 24 464,04 tūkst. Eur.
30. Savivaldybės prisiimti, bet dar neįvykdyti skoliniai įsipareigojimai pagal paskolas ir priimtus sprendimus dėl garantijų suteikimo 2024 m. gruodžio 31 d. buvo 3 229,1 tūkst. Eur, arba 6,9 proc., iš jų:
- paimtų ir negrąžintų paskolų likutis – 1 253,1 tūkst. Eur;
 - prisiimti skoliniai įsipareigojimai, dėl kurių suteikta savivaldybės garantija, – 1 150,3 tūkst. Eur.
- Panevėžio rajono savivaldybė 2024 metais laikėsi nustatytų skolinimosi limitų.

⁵⁷ LR Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinis įstatymas, 2014-11-06 Nr. XII-1289.

⁵⁸ LR 2024 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2023-12-05, Nr. XIV-2297, 5 priedas.

2.2. Tebėra aktualūs savivaldybės veiklos atitikties teisės aktams klausimai

31. Tebėra aktualus vietinės reikšmės kelių ir gatvių kadastro bylų rengimo procesas. Vietinės reikšmės keliai ir gatvės, kurių kadastriniai matavimai neatlikti, užregistruoti pagal Savivaldybės administracijos nustatytą vietinės reikšmės kelių ir gatvių įvertinimo tikrąją vertę aprašą⁵⁹. Savivaldybės administracija, sudariusi viešojo pirkimo paslaugų sutartį⁶⁰, vykdo vietinės reikšmės kelių (gatvių) kadastrinius matavimus, kadastrinių bylų parengimą. Parengus kelių (gatvių) nekilnojamo daikto kadastro matavimų bylas, atliekama teisinė registracija ir pagal Nekilnojamo turto registro duomenis keliai (gatvės) įvertinami tikrąją vertę. Ataskaitiniu laikotarpiu įregistruoti keliai Nekilnojamojo turto registre sudarė 59,2 proc. visų kelių (gatvių), esančių apskaitoje.
32. Įgyvendinant Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos teiktas rekomendacijas⁶¹, atsižvelgiant į 16-ojo VSAFAS biologinio turto pripažinimo, įvertinimo, registravimo apskaitoje ir pateikimo finansinėse ataskaitose nuostatas⁶², tęsiamas Savivaldybės parkų ir skverų želdinių inventorizavimas pagal sudarytas želdinių inventorizacijos ir koordinavimo paslaugų sutartis⁶³. Per metus inventorizuojami 2–3 parkų ir skverų želdiniai. Ataskaitinių metų pabaigai Savivaldybės parkų ir skverų želdinių inventorizavimas sudarė 25 proc.
33. Tebėra aktualūs turto valdymo, naudojimo, disponavimo juo klausimai, tačiau pažymėtini teigiami pokyčiai turto valdymo srityje. Ankstesniųjų metų pabaigoje Savivaldybė turėjo nenaudojamo nekilnojamojo turto daugiau kaip 200 objektų. Ataskaitinio laikotarpio pabaigai nenaudojamo nekilnojamojo turto skaičius sumažėjo iki 141 objekto. Dėl trečdaliao (32 proc.) tokio turto tolesnio panaudojimo sprendimai priimti: 21 objektas įtrauktas į viešame aukcione parduodamo turto sąrašą, dėl 24 objektų priimti sprendimai nugriovimui, konservavimui.
Tebėra aktualūs turto teisinės registracijos Nekilnojamojo turto registre, valstybinės žemės naudojimo įteisinimo po savivaldybei priklausančiais nekilnojamojo turto objektais klausimai. Taip pat, 2024 m. patikėjimo teise Savivaldybei perduotos 474,0 ha valstybinės žemės, kurioje suformuoti tik du žemės sklypai, žemės sklypų suformavimo ir įregistravimo Nekilnojamojo turto registre klausimai.

⁵⁹ Savivaldybės administracijos direktoriaus 2019-09-27 įsakymas Nr. A-412 „Dėl Panevėžio rajono savivaldybei priklausančių vietinės reikšmės kelių ir gatvių įvertinimo tikrąją vertę tvarkos aprašo patvirtinimo“ (pakeitimas 2022-08-26 įsakymu Nr. A-543).

⁶⁰ Savivaldybės administracijos ir UAB „Geoplanas“ 2023-04-20 sutartis Nr. S1-93.

⁶¹ Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2022-07-15 finansinio audito ataskaita Nr. (3.1)-PA-004.

⁶² LR finansų ministro 2008-07-10 įsakymas Nr. 1K-233 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 16-ojo standarto patvirtinimo“ (2022-06-15 redakcija).

⁶³ Savivaldybės administracijos ir UAB „Želdynų vizija“ 2022-06-06 sutartis Nr. S1-192, 2023 metams 2023-03-09 sutartis Nr. S1-62.

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Rekomendacijos numeris	Rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai*	Pokyčių vertinimo rodikliai – siekiama reikšmė ar pokyčio kryptis	Rekomendacijos įgyvendinimo ir informavimo apie įgyvendinimą data*	Atsakingas už rekomendacijos įgyvendinimą, atsakingo už informavimą apie rekomendacijos įgyvendinimą asmens pareigos, vardas, pavardė, kontaktai
1	2	3	4	5	6
1.	Parengti ir patvirtinti muziejų tvarkos aprašus, nustatančius rinkinių komplektavimo, administravimo bei komunikavimo konkrečiame muziejuje esminius principus. Užtikrinti muziejinių vertybių apskaitą pagal teisės aktų reikalavimus.	Bus parengti muziejų tvarkos aprašai, sutvarkyta muziejinių vertybių apskaita.	Užtikrinti teisės aktų laikymąsi. Turėti patikimus apskaitos duomenis.	2025-10-31	Panevėžio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos direktorė R. Bagdonienė
2.	Numatyti finansavimą pagal priemonę „Muziejų veiklos užtikrinimas“, apimant visus muziejų padalinius.	2026 m. bus suplanuota priemonė „Muziejų veiklos užtikrinimas“, apimanti visus muziejų padalinius.	Turėti patikimą informaciją apie muziejų veiklos finansavimą	2026-03-01	Panevėžio rajono savivaldybės administracijos Finansų skyriaus vedėja Š. Karalevičienė
3.	Registruoti koreguojančias ilgalaikio turto ūkinės operacijas pagal viešojo sektoriaus apskaitos standartų reikalavimus.	Bus užregistruotos koreguojančios ilgalaikio turto ūkinės operacijos.	Turėti patikimus apskaitos duomenis.	2025-06-30	Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro direktorė I. Mackelienė
4.	Užtikrinti darbo apmokėjimo sistemos atitikimą Biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo nuostatomis.	Numatyta parengti ir patvirtinti Darbo apmokėjimo sistemą atitinkančią Biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo nuostatomis.	Užtikrinti teisės aktų laikymąsi.	2025-09-30	Panevėžio rajono socialinių paslaugų centro direktorius G. Navickas
5.	Registruoti koreguojančias atidėjinių ūkinės operacijas pagal Finansinės įstatymo ir standartuose nustatytus reikalavimus.	Suderintos vidaus kontrolės procedūros dėl informacijos teikimo atidėjinių priskaičiavimui. Bus užregistruotos koreguojančios atidėjinių ūkinės operacijos.	Užtikrinti teisės aktų laikymąsi.	2025-06-30	Panevėžio rajono socialinių paslaugų centro direktorius G. Navickas

6.	Savivaldybės veiklos ataskaitoje, informaciją apie stebėsenos rodiklių įgyvendinimą susieti su vykdytomis priemonėmis panaudotais asignavimais.	Nuo 2025 m. veiklos ataskaitoje teikiama informacija apie vykdytas priemones bus papildyta panaudotais asignavimais..	Užtikrinti teisės aktų laikymąsi.	2026-04-30	Panevėžio rajono savivaldybės administracijos vyriausioji specialistė I. Stankevičienė
----	---	---	-----------------------------------	------------	--

* priemonės ir terminus rekomendacijoms įgyvendinti pateikė Panevėžio rajono savivaldybė

Savivaldybės kontrolierė

Vidutė Kanapeckienė

Kontrolės ir audito tarnybos vyresnioji patarėja

Lionė Sunklodienė

Kontrolės ir audito tarnybos vyriausioji specialistė

Vida Tamošiūnienė

PRIEDAI

Audito ataskaitos
Panevėžio rajono savivaldybės 2024 m.
metinių ataskaitų rinkinio, savivaldybės
biudžeto ir turto naudojimo vertinimas
1 priedas

Audito apimtis ir metodai

Audituotas 2024 metų Savivaldybės metinių ataskaitų rinkinys:

- ✓ metinių finansinių ataskaitų rinkinys:
 - finansinės būklės ataskaita;
 - veiklos rezultatų ataskaita;
 - pinigų srautų ataskaita;
 - grynojo turto pokyčių ataskaita;
 - finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas.
- ✓ metinių biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys:
 - biudžeto pajamų vykdymo ataskaita;
 - biudžeto išlaidų vykdymo ataskaita;
 - biudžeto vykdymo ataskaitų aiškinamasis raštas;
 - mokėtinų sumų ataskaita;
 - skolinių įsipareigojimų ataskaita.
- ✓ metinė veiklos ataskaita.

Audito metu vertinta savivaldybės išdo, 37 savivaldybės biudžetinių įstaigų, 2 viešųjų įstaigų finansinių ataskaitų pagrindu sudaryto 2024 metų savivaldybės MFAR duomenys, taip pat į jį įtrauktas finansinis turtas, kurį sudaro savivaldybei priklausančios akcijos arba dalininko įnašas: 2 kontroliuojamų viešųjų įstaigų, 3 asocijuotųjų ir 1 kito subjekto bei 49 asignavimų valdytojų biudžeto vykdymo ataskaitų pagrindu sudaryto 2024 metų Savivaldybės MBVAR duomenys.

Audito metu atlikta išsami rizikos analizė, apskaitos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimas, audito procedūros atliktos svarbiausiose audito srityse, atrinkus audito pavyzdžius, kurie geriausiai reprezentavo visumą.

Siekdami gauti pakankamą užtikrinimą, kad savivaldybės MFAR ir MBVAR nėra reikšmingų iškraipymų, o savivaldybės biudžeto lėšos ir turtas valdomi ir naudojami teisėtai, atsirinkome subjektus (žr. 2 ir 3 priedai), kuriuose atlikome audito procedūras reikšmingose ir rizikingose srityse.

Nustatyti dalykai skirstomi į turinčius reikšmingą įtaką subjekto ataskaitų rinkinio teisingumui, savivaldybės ataskaitų rinkinio teisingumui ir jos neturinčius. Reikšmingu dalyku MFAR yra laikoma apskaitos klaida ar jų visuma, turinti įtakos finansinių ataskaitų straipsniams, viršijanti 1 519,6 tūkst. Eur (apskaičiuota atsižvelgiant į pasirinktą reikšmingumą), taip pat kokybiškai reikšmingu yra laikoma svarbiausių vidaus kontrolės priemonių nebuvimas ar jų nesilaikymas. Reikšmingu dalyku MBVAR yra laikoma apskaitos klaida ar jų visuma, viršijanti 1 389,2 tūkst. Eur. Kokybinį reikšmingumą naudojome nustatytų dalykų vertinimui tais atvejais, kai iškraipymų suma

(nors yra mažesnė už kiekybinį reikšmingumą) gali daryti įtaką vartotojų priimamiems sprendimams.

Auditas atliktas:

- ✓ pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus⁶⁴, kurie apima tarptautinius audito standartus (TAS)⁶⁵;
- ✓ siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad finansinėse ir biudžeto vykdymo ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų audito ir vidaus kontrolės apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Audito apimtis ir metodai

Turto ir atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likučiai:

2024 m. pradžioje turto ir atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likutis iš viso buvo 137 180,36 tūkst. Eur, pabaigoje – 151 963,32 tūkst. Eur.

Pagrindinės veiklos pajamos, patirtos sąnaudos ir rezultatas:

2024 m. Savivaldybė gavo 97 378,89 tūkst. Eur pagrindinės veiklos pajamų ir patyrė 95 004,02 tūkst. Eur sąnaudų. Savivaldybės pagrindinės veiklos rezultatas teigiamas – pajamos viršijo sąnaudas 2 374,87 tūkst. Eur. Savivaldybės veiklos rezultatas – grynasis perviršis 4 935,14 tūkst. Eur.

Savivaldybės biudžeto pajamos ir asignavimai:

2024 m. Savivaldybės biudžeto patikslintas pajamų planas sudarė 66 489,1 tūkst. Eur ir asignavimų planas – 74 726,8 tūkst. Eur. Faktiškai į Savivaldybės biudžetą gauta 69 950,8 tūkst. Eur pajamų, panaudota 69 459,8 tūkst. Eur asignavimų. 2024 metų pradžioje nepanaudotų biudžeto lėšų likutis – 8 238,9 tūkst. Eur, metų pabaigoje 8 729,9 tūkst. Eur likutis.

Vertintos sritys ir atliktos procedūros dėl 2024 metų ataskaitų rinkinių duomenų

Atlikus audituojamo subjekto veiklos, apskaitos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimą, nustatytos sritys, kuriose egzistuoja reikšmingo iškraipymo rizika:

- turto, įsipareigojimų, pajamų, grynojo turto, sąnaudų, metinių finansinių ataskaitų vertinimo, biudžeto pajamų ir išlaidų srityse.

Sritys, kuriose vertintas vidaus kontrolės procedūrų efektyvumas (atliktas kontrolės testavimas):

- ilgalaikio ir trumpalaikio turto, įsipareigojimų, pagrindinės veiklos (mokesčių) ir kitų pajamų, grynojo turto, sąnaudų srityse, siekiant įsitikinti, kad duomenų įvesties, apdorojimo ir išvesties procedūros taikomiosiose informacinių sistemų programose veikia tinkamai, atlikti nuoseklios peržiūros testai.

Sritys, kuriose atliktos pagrindinės audito procedūros (detalieji testai ir (ar) analitinės procedūros):

⁶⁴ 2000–2899-ieji TAAIS „Finansinio audito standartai“, prieiga per internetą: <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/post/15649/>

⁶⁵ Tarptautinės buhalterijų federacijos Tarptautinių audito ir užtikrinimo standartų valdybos išleisti tarptautiniai audito standartai (Lietuvos auditorių rūmų (iki 2017-02-28) ir Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (nuo 2017-03-01) išversti į lietuvių kalbą, prieiga per internetą: <https://avnt.lrv.lt/lt/teisine-informacija/teises-aktai/auditas>.

Audito apimtis ir metodai

- ilgalaikio materialiojo turto (pastatų, infrastruktūros statinių, kitų statinių, mašinų ir įrenginių, transporto priemonių, baldų, biuro įrangos ir kito ilgalaikio materialaus turto, kultūros ir kitų vertybių, nebaigtos statybos ir išankstinių mokėjimų), ilgalaikio finansinio turto, grynojo turto, biologinio turto ir trumpalaikio turto (gautinų mokesčių, gautinų sumų, sukauptų gautinų sumų, pinigų ir jų ekvivalentų) srityse atsirinktuose subjektuose įvertinta turto inventorizacijos atlikimo tinkamumas, atrankos būdu įvertinta turto įsigijimo, nusidėvėjimo, nuvertėjimo, nurašymo, perdavimo ūkinių operacijų registravimas apskaitos registruose (laiku, teisinga verte, esant pagrindžiantiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis);
- ilgalaikių finansinių įsipareigojimų ir trumpalaikių įsipareigojimų (mokėtinų socialinių išmokų, sukauptų mokėtinų sumų) srityse atsirinktuose subjektuose įvertinta įsipareigojimų inventorizacijos atlikimo tinkamumas, taip pat atrankos būdu įvertinta įsipareigojimų ūkinių operacijų registravimas apskaitos registruose (laiku, teisinga verte, esant pagrindžiantiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis);
- pagrindinės veiklos pajamų (mokesčių ir kitų pajamų) srityse įvertinta gautinų pajamų inventorizacijos atlikimo tinkamumas, taip pat atrankos būdu įvertinta pajamų pripažinimas, įvertinimas ir su jomis susijusių gautinų sumų registravimas (laiku, teisinga verte, esant tinkamiems pagrindžiamiesiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis);
- pagrindinės veiklos sąnaudų (darbo užmokesčio ir socialinio draudimo, nusidėvėjimo ir amortizacijos, komunalinių paslaugų ir ryšių, sunaudotų ir parduotų atsargų savikaina, transporto, paprastojo remonto ir eksploatavimo, socialinių išmokų, finansavimo, kitų paslaugų, kitų) srityse atrankos būdu įvertinta sąnaudų, su jomis susijusių mokėtinų sumų ir piniginių lėšų pripažinimas ir registravimas (ar tą ataskaitinį laikotarpį, kurį jos buvo patirtos, pagrįstumą, tikrumą, užregistravimą teisinga verte ir tinkamomis sąskaitų korespondencijomis); su sąnaudomis susijusių įsipareigojimų ir piniginių lėšų registravimas laiku, teisinga verte, atitinkančia pagrindžiančiuose dokumentuose nurodytas sumas;
- 2024 metų Savivaldybės finansinių ataskaitų vertinimo srityje vertinta, ar duomenys ir informacija metinių finansinių ataskaitų rinkiniuose pateikti pagal finansinėms ataskaitoms keliamus reikalavimus;
- biudžeto pajamų (mokesčių, dotacijų ir kitų pajamų) srityje vertinta, ar savivaldybės biudžeto pajamų ir išlaidų plano vykdymo ataskaitoje pateikti teisingi biudžeto pajamų plano duomenys, pateiktos teisingos gautų mokesčių sumos;
- biudžeto išlaidų (darbo užmokesčio ir socialinio draudimo, komunalinių paslaugų ir ryšių, paprastojo remonto ir eksploatavimo, kitų paslaugų, socialinių išmokų, kitų išlaidų einamiesiems tikslams, ilgalaikio materialiojo turto kūrimo ir įsigijimo (negyvenamųjų pastatų, infrastruktūros ir kitų statinių), išlaidos dėl finansinių įsipareigojimų vykdymo) srityje vertinta, ar biudžeto išlaidos priskirtos tinkamiems ekonominės klasifikacijos straipsniams.

2024 metų Savivaldybės biudžeto vykdymo vertinimas

Įvertinta:

- ar savivaldybės biudžeto pajamų ir išlaidų planas patvirtintas ir patikslintas Savivaldybės tarybos sprendimais;
 - ar savivaldybės biudžeto pajamų ir išlaidų plano vykdymo ataskaita parengta pagal teisės aktų reikalavimus;
 - ar savivaldybės gautos paskolos ir prisiimti skoliniai įsipareigojimai kredito įstaigoms atitinka teisės aktus, reglamentuojančius skolinimosi tvarką ir limitus.
-

Audito apimtis ir metodai

2024 metų Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo vertinimas

Remiantis rizikos analize ir įvertinus veiksnius, turinčius įtakos tam tikroms audito sritims, atliekant:

- ilgalaikio materialiojo turto audito procedūras, vertinta turto teisinė registracija, turto naudojimo ir nurašymo, nereikalingo arba netinkamo (negalimo naudoti) turto valdymo teisėtumas, ar išlaidos turtui įsigyti buvo suplanuotos ir neviršijo asignavimų plano, metinės inventORIZACIJOS atlikimas;
- darbo užmokesčio ir socialinio draudimo audito procedūras, vertinta, ar patvirtintame pareigybių sąraše pareigybių skaičius neviršija vadovo nustatyto pareigybių skaičiaus, ar patvirtinta darbo apmokėjimo sistema atitinka teisės aktų reikalavimus, ar laikantis teisės aktų reikalavimų nustatyta darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartį, pareiginė alga, kintamoji dalis, pagal teisės aktų nuostatas skirtos priemokos, premijos, ar išlaidos darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui buvo suplanuotos ir neviršijo asignavimų plano;
- sąnaudų audito procedūras, vertinta atsargoms, finansavimui skirtų išlaidų panaudojimo teisėtumas, turto nurašymo teisėtumas.

Taip pat, įvertinta:

- Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymo įgyvendinimas savivaldybės įstaigose;
- ar buvo atliekami strateginio veiklos plano tikslinimai, keičiant programų finansavimo apimtį (ar tai daroma Savivaldybės tarybos sprendimu).

Bendras ataskaitų rinkinio vertinimas:

Įvertinta:

- konsolidavimo metu atliktų koregavimų tinkamumas, išsamumas ir tikslumas;
- bendras metinių finansinių ataskaitų pateikimas, struktūra ir turinys, įskaitant atskleidimus, ir tai, ar šiose ataskaitose pateikti pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai taip, kad atitiktų VSAFAS reikalavimus;
- bendras metinių biudžeto vykdymo ataskaitų pateikimas, struktūra ir turinys ir tai, ar šiose ataskaitose pateikti pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai taip, kad atitiktų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio pateikimo reikalavimus.

Savivaldybės veiklos ataskaitoje pateiktos informacijos vertinimas:

Savivaldybės veiklos ataskaitoje pateiktos informacijos vertinimą atlikome vadovaudamiesi 2720-ojo TAAIS „Auditoriaus atsakomybė, susijusi su kita informacija“ reikalavimais ir Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo 16 str. 4 d. reikalavimais. Atlikdami metinių ataskaitų rinkinio auditą perskaitėme informaciją, pateiktą šioje ataskaitoje ir įvertinome, ar joje pateikti finansiniai duomenys nėra reikšmingai nesuderinti su savivaldybės metinėmis finansinėmis ir biudžeto vykdymo ataskaitomis ar mūsų per auditą įgytomis žiniomis arba kitaip reikšmingai iškraipyti. Mūsų nuomonė apie savivaldybės metinių finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinius neapima informacijos, pateiktos savivaldybės veiklos ataskaitoje.

**Viešojo sektoriaus subjektų, kuriuose buvo atliktos metinių savivaldybės
biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio pagrindinės audito procedūros, sąrašas**

1. Panevėžio rajono savivaldybės administracija
 2. Panevėžio rajono savivaldybės išdas
 3. Panevėžio r. Raguvos gimnazija
 4. Panevėžio r. Paliūniškio pagrindinė mokykla
 5. Panevėžio r. Dembavos lopšelis-darželis „Smalsutis“
 6. Panevėžio r. Krekenavos lopšelis-darželis „Sigutė“
 7. Panevėžio r. Naujamiesčio lopšelis-darželis „Bitutė“
 8. Panevėžio r. Ramygalos lopšelis-darželis „Gandriukas“
 9. Panevėžio r. muzikos mokykla
 10. Panevėžio rajono socialinių paslaugų centras
 11. Panevėžio rajono savivaldybės viešoji biblioteka
 12. Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras
-

Viešojo sektoriaus subjektų, kuriuose buvo atliktos savivaldybės metinių finansinių ataskaitų rinkinio pagrindinės audito procedūros, sąrašas

1. Panevėžio rajono savivaldybės administracija
 2. Panevėžio rajono savivaldybės išdas
 3. Panevėžio r. Raguvos gimnazija
 4. Panevėžio r. Paliūniškio pagrindinė mokykla
 5. Panevėžio r. Dembavos lopšelis-darželis „Smalsutis“
 6. Panevėžio r. Krekenavos lopšelis-darželis „Sigutė“
 7. Panevėžio r. Naujamiesčio lopšelis-darželis „Bitutė“
 8. Panevėžio r. Ramygalos lopšelis-darželis „Gandriukas“
 9. Panevėžio r. muzikos mokykla
 10. Panevėžio rajono socialinių paslaugų centras
 11. Panevėžio rajono savivaldybės viešoji biblioteka
 12. Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras
 13. Panevėžio r. Velžio gimnazija
 14. Viešoji įstaiga Panevėžio rajono savivaldybės poliklinika
 15. Viešoji įstaiga Velžio komunalinis ūkis
-

Teisės aktai, kuriais vadovaujantis atliktos audito procedūros

Biudžetas, apskaita, darbo užmokestis

1. Lietuvos Respublikos darbo kodeksas, patvirtintas 2016-09-14 įstatymu Nr. XII-2603 (su vėlesniais pakeitimais).
2. Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (su vėlesniais pakeitimais).
3. Lietuvos Respublikos 2024 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas 2023-12-05 Nr. XIV-2297.
4. Lietuvos Respublikos finansinės apskaitos įstatymas, 2001-11-06 Nr. IX-574 (2021-11-23 Nr. XIV-680 redakcija).
5. Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais).
6. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2011-04-19 įsakymas Nr. 1K-152 „Dėl viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkinių konsolidavimo“ (su vėlesniais pakeitimais).
7. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2024-12-31 įsakymas Nr. 1K-414 „Dėl Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo įgyvendinimo, rengiant valstybės 2024 metų ataskaitų rinkinį ir nacionalinį 2024 metų ataskaitų rinkinį“.
8. Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymas, 2017-01-17 Nr. XIII-198 (su vėlesniais pakeitimais).
9. Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymas, 2000-12-21 Nr. IX-110 (su vėlesniais pakeitimais).
10. Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, 1999-07-08 Nr. VIII-1316 (su vėlesniais pakeitimais).
11. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. birželio 21 d. nutarimas Nr. 496 „Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso įgyvendinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).
12. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 14 d. nutarimas Nr. 543 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).
13. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. kovo 26 d. nutarimas Nr. 345 „Dėl Savivaldybių skolinimosi taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).
14. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. spalio 7 d. nutarimas Nr. 1014 „Dėl 2023 metais taikomo minimaliojo darbo užmokesčio“.
15. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2017 m. balandžio 12 d. įsakymas Nr. A1-177 „Dėl Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų pareigybių aprašymo metodikos patvirtinimo“.
16. Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2013 m. kovo 6 d. įsakymas Nr. 4-171 „Dėl Lietuvos profesijų klasifikatoriaus LPK 2012 patvirtinimo“.

17. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005 m. gegužės 25 d. įsakymas Nr. 1K-170 „Dėl Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

18. Lietuvos Respublikos Finansų ministro 2003 m. liepos 3 d. įsakymas Nr. 1K-184 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo“.

19. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2023 m. balandžio 4 d. įsakymas Nr. 1K-126 „Dėl savivaldybės ataskaitų teikimo Finansų ministerijai“.

20. Finansų ministro 2008 m. sausio 9 d. įsakymas Nr. 1K-011 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 5-ojo standarto patvirtinimo (2010-03-10 įsakymo Nr. 1K-060 redakcija).

21. Finansų ministro 2008 m. rugpjūčio 18 d. įsakymas Nr. 1K-247 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 6-ojo standarto patvirtinimo (2009-12-24 įsakymo Nr. 1K-479 redakcija).

22. Finansų ministro 2008 m. vasario 8 d. įsakymas Nr. 1K-059 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 11-ojo standarto patvirtinimo (2019-08-06 įsakymo Nr. 1K-243 redakcija).

23. Finansų ministro 2008 m. liepos 10 d. įsakymas Nr. 1K-233 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 16-ojo standarto patvirtinimo (2010-07-02 įsakymo Nr. 1K-216 redakcija).

24. Finansų ministro 2008 m. birželio 27 d. įsakymas Nr. 1K-223 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 17-ojo standarto patvirtinimo (2009-12-11 įsakymo Nr. 1K-444 redakcija).

25. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-06-09 įsakymas Nr. 1K-205 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 20-ojo standarto patvirtinimo“ (2009-12-24 įsakymo Nr. 1K-475 redakcija)

26. LR Finansų ministro 2008-07-04 įsakymas Nr. 1K-229 Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 22-ojo standarto „Turto nuvertėjimas“ patvirtinimo (2015-03-07 suvestinė redakcija)

27. Finansų ministro 2008 m. gruodžio 9 d. įsakymas Nr. 1K-432 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 24-ojo standarto patvirtinimo (2019-08-06 įsakymo Nr. 1K-244 redakcija).

28. Finansų ministro 2008 m. liepos 10 d. įsakymas Nr. 1K-232 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 25-ojo standarto patvirtinimo (2010-06-02 įsakymo Nr. 1K-179 redakcija).

29. Lietuvos Respublikos muziejų įstatymas, 1995-06-08 Nr. I-930 (su vėlesniais pakeitimais).

30. Muziejų rinkinių valdymo ir tvarkymo nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2023-03-31 įsakymu Nr. IV-262; 12-asis viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartas „Ilgalaikis materialusis turtas“

Kelių priežiūra ir plėtra

31. Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymas, 2000-10-12 Nr. VIII-2032 (su vėlesniais pakeitimais).

32. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. balandžio 21 d. nutarimas Nr. 447 „Dėl Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo įgyvendinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

Turto valdymas, naudojimas, disponavimas juo

33. Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas, patvirtintas Lietuvos Respublikos civilinio kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymu, 2000-07-18 Nr. VIII-1864 (su vėlesniais pakeitimais).

34. Lietuvos Respublikos žemės įstatymas, 1994-04-26 Nr. I-446 (su vėlesniais pakeitimais).

35. Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas, 1998-05-12 Nr. VIII-729 (su vėlesniais pakeitimais).

36. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, 1994-07-07 Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais).

37. Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymas, 1995-12-05 Nr. I-1113 (su vėlesniais pakeitimais).

38. Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatymas, 1996-09-24 Nr. I-1539 (su vėlesniais pakeitimais).

39. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995 m. lapkričio 13 d. nutarimas Nr. 1428 „Dėl Valstybinės žemės perdavimo neatlygintinai naudotis taisyklių patvirtinimo“.

40. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. birželio 15 d. nutarimas Nr. 630 „Dėl inventorizacijos taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

Kiti teisės aktai

41. Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymas, 2020-06-25 Nr. XIII-3096.

42. Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491 (su vėlesniais pakeitimais).

43. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas, 1991-06-25 Nr. I-1489 (su vėlesniais pakeitimais).

44. Savivaldybės tarybos sprendimai, Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymai, susiję su audituotomis sritimis.

45. Audituotų įstaigų vidaus dokumentai.

Audito ataskaitos
 Panevėžio rajono savivaldybės 2024 m.
 metinių ataskaitų rinkinio, savivaldybės
 biudžeto ir turto naudojimo vertinimas
 5 priedas

**Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos raštai įstaigoms dėl audito metu
 nustatytų neatitikimų**

Eil. Nr.	Įstaigos pavadinimas	Rašto data	Rašto Nr.
1.	Savivaldybės administracija	2025-05-06	(4.4)-SD-023
2.	Panevėžio r. Raguvos gimnazija	2025-04-08	(4.4)-SD-011
3.	Panevėžio r. Paliūniškio pagrindinė mokykla	2025-04-01	(4.4)-SD-008
4.	Panevėžio r. Dembavos lopšelis-darželis „Smalsutis“	2025-04-11	(4.4)-SD-013
5.	Panevėžio r. Krekenavos lopšelis-darželis „Sigutė“	2025-03-25	(4.4)-SD-007
6.	Panevėžio r. Naujamiesčio lopšelis-darželis „Bitutė“	2025-04-15	(4.4)-SD-014
7.	Panevėžio r. Ramygalos lopšelis-darželis „Gandriukas“	2025-04-09	(4.4)-SD-012
8.	Panevėžio r. muzikos mokykla	2025-04-29	(4.4)-SD-020
9.	Panevėžio rajono socialinių paslaugų centras	2025-04-22 2025-04-24	(4.4)-SD-016 (4.4)-SD-018
10.	Panevėžio rajono savivaldybės viešoji biblioteka	2025-04-28	(4.4)-SD-019
11.	Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras	2025-05-02	(4.4)-SD-022
12.	Panevėžio r. Velžio gimnazija	2025-04-29	(4.4)-SD-021
13.	VšĮ Panevėžio rajono savivaldybės poliklinika	2025-05-07	(4.4)-SD-025
14.	VšĮ Velžio komunalinis ūkis	2025-05-07	(4.4)-SD-024